

Додатни капацитети
GASTRANS d.o.o. Novi Sad

Јавна расправа о предлогу пројекта
ТИ Кирево/Зајечар

Нови Сад, јануар 2024. године

Садржај

1.	Увод	4
2.	Опис Пројекта проширења капацитета и процена трошкова	5
2.1.	Тржишна потражња за додатним капацитетима	5
2.2.	Опис Пројекта проширења капацитета	6
3.	Нивои понуде за производе спојеног капацитета на ТИ	6
4.	Предложени алтернативни механизам расподеле капацитета и његова оправданост.....	7
5.	Привремени временски оквир Пројекта проширења капацитета	7
6.	Општа правила и услови за обавезујућу фазу	7
6.1.	Критеријуми за учешће и регистрација.....	8
6.2.	Садржај и процена Понуде	9
6.3.	Економски тест	9
6.4.	Уговор о транспорту природног гаса („УТПГ“)	9
6.5.	Напредак пројекта, одсуство дозвола, одлагања расположивости транспортног капацитета	9
6.6.	Виша сила.....	9
7.	Елемент IND и RP за приступ фиксне цене.....	10
8.	Ниво обавеза корисника (f-фактор).....	10
9.	Додатне индикације потражње	10
10.	Смањена употреба друге неамортизоване гасне инфраструктуре	10
11.	Контакт подаци.....	10

Изјава о одрицању од одговорности

Скрећемо пажњу свим читаоцима да су информације и процеси описани у овом документу дати у доброј вери, али да су оквирни и подлежу даљој ревизији и корекцији.

Друштво GASTRANS d.o.o. Novi Sad не даје никакве изјаве или гаранције, било изричите или подразумеване, о тачности или потпуности информација садржаних у овом документу, и не прихвата никакву одговорност или обавезу ма које природе за непрецизности, грешке или непотпуне информације у овом документу.

Такође, друштво GASTRANS d.o.o. Novi Sad не даје никакве изјаве или гаранције, било изричите или подразумеване, да ће те информације остати непромењене у било ком погледу после овде наведених датума у вези са било којом темом наведеном у овом документу.

Поред тога, друштво GASTRANS d.o.o. Novi Sad задржава право да пружи нове или ревидиране информације, или да измени поступке и процедуре наведене у овом документу.

1. Увод

Уредбом Комисије (ЕУ) 2017/459 од 16. марта 2017. године о утврђивању мрежних правила о механизмима расподеле капацитета у транспортним системима за гас („Уредба“ или енгл. „СМ NC“ и „NC СМ“) успоставља се усклађени поступак за понуду проширених капацитета на нивоу Европске уније, односно између држава чланица ЕУ. Уредба ЕУ („NC СМ“) пренета је у правни систем Републике Србије 20. октобра 2022. године, када је Влада Републике Србије усвојила „Уредбу о мрежним правилима која се односе на прорачун и расподелу капацитета за транспорт природног гаса“, у даљем тексту: „Уредба о мрежним правилима“ („Службени гласник РС“, бр. 112/2022).

Правилима за расподелу капацитета за овај Пројекат проширења капацитета, наведена у овом документу, обухваћен је и специфичан регулаторни оквир друштва GASTRANS d.o.o. Novi Sad (у даљем тексту „GASTRANS“) на основу Коначног решења о изузећу (у даљем тексту „Решење“). Наиме, друштво GASTRANS је изузето од „приступа трећих страна“ за 90% својих капацитета, који су уговорени на дугорочној основи (Решење о изузећу бр. 40/2018-0-03/62а, Агенција за енергетику Републике Србије).

У складу са тачком 9.2.4. Правила о раду система за транспорт природног гаса друштва GASTRANS (у даљем тексту „Правила о раду“) и чланом 25. став 1. Уредбе о мрежним правилима, друштво GASTRANS је у обавези да спроводи Маркет тест најмање сваке непарне године како би проценило интересовање тржишта природног гаса за проширење капацитета на Улазној тачки и свим Излазним тачкама Гасовода.

У складу са чланом 26. Уредбе о мрежним правилима, као и чланом 9. Правила о раду, друштво GASTRANS је 3. јула 2023. године покренуло Поступак процене потражње за додатним капацитетима (<https://gastrans.rs/market-test-2023/>).

Друштво GASTRANS је обавестило Оператора транспортног система (ОТС) за ТИ Кирево/Зајечар – компанију Bulgartransgaz EAD о Поступку процене потражње за додатним капацитетима.

Друштво GASTRANS је примило необавезујуће индикације потражње и припремило заједнички Извештај о процени интересовања тржишта за додатне капацитете („Извештај“) са компанијом Bulgartransgaz EAD, који је објављен 23. октобра 2023. године са закључком да је потражња исказана у довољној мери да би се покренуо Пројекат проширења капацитета за ТИ Кирево/Зајечар.

Овај документ израдило је друштво GASTRANS у складу са одредбама члана 26. Уредбе о мрежним правилима и тачком 9.3.3. Правила о раду у циљу спровођења јавне расправе о утврђеном нацрту пројекта проширења капацитета. Процес јавне расправе почиње на дан објављивања овог документа на интернет страници друштва GASTRANS и завршава се 16. марта 2024. године.

Овај Пројекат проширења капацитета пре свега је усмерен на потенцијално проширење техничких капацитета на ТИ Кирево/Зајечар. Ако се инфраструктура надогради, а Пројекат проширења капацитета реализује, како је описано у овом документу, онда ће додатни проток природног гаса из Бугарске у Републику Србију допринети задовољењу повећане потражње на српском тржишту гаса и повећати сигурност снабдевања.

Позивају се све заинтересоване стране да до 16. марта 2024. године у писаном облику доставе своје коментаре и предлоге везане за овај документ лицима за контакт са списка на последњој страни.

2. Опис Пројекта проширења капацитета и процена трошкова

2.1. Тржишна потражња за додатним капацитетима

Необавезујуће индикације потражње за непрекидним дугорочним капацитетима су примљене за ТИ Кирево/Зајечар и узете у обзир током фазе пројектовања у оквиру Пројекта проширења капацитета.

У Извештају је закључено да су добијене индикације потражње довољне да би се покренула фаза пројектовања у оквиру Пројекта проширења капацитета у складу са чланом 25. став 2. Уредбе о мрежним правилима.

У табели у наставку приказана је процена потражње за додатним капацитетима коју је спровело друштво GASTRANS.

ТИ Кирево/Зајечар

Табела 1

Процена потражње за додатним капацитетима друштва GASTRANS	
Тачка интерконеције	Кирево/Зајечар
ЕИС ознака	58Z-000000007-KZ
Смер протока	Bulgartransgaz → GASTRANS
Захтев поднет другим ОТС? [да, назив ОТС] или [не]	Да. Bulgartransgaz
Додатне информације (ако постоје)	
Тренутни технички капацитет, Улаз у систем GASTRANSA, kWh дневно	366.731.712
Процена потражње за додатним капацитетима [(kWh/дневно)/годишње]	
2024/2025	16.865.747
2025/2026	16.865.747
2026/2027	44.630.747
2027/2028	44.630.747
2028/2029	44.630.747
2029/2030	44.630.747
2030/2031	44.630.747
2031/2032	44.630.747
2032/2033	44.630.747
2033/2034	44.630.747
2034/2035	44.630.747
2035/2036	44.630.747
2036/2037	44.630.747
2037/2038	44.630.747
2038/2039	44.630.747

Закључци заједничког Извештаја компанија GASTRANS и Bulgartransgaz EAD за ТИ Кирево/Зајечар су следећи:

- Без обзира на процену потражње за додатним капацитетима приказану у Табели 1, друштво GASTRANS ће понудити додатни капацитет у физичком току на улазу у систем GASTRANSA у износу од **39.792.630 kWh дневно**, што представља капацитет неопходан

да се задовољи тренутни технички капацитет на страни компаније Bulgartransgaz EAD у износу од 406.524.342 kWh дневно. Овај додатни капацитет треба да буде понуђен као спојени капацитетни производ.

- Укупне индикације потражње које је примила компанија Bulgartransgaz EAD су мање од постојећег расположивог непрекидног техничког капацитета у смеру Bulgartransgaz EAD → GASTRANS на бугарској страни ТИ. Сходно томе, тај капацитет је довољан да се у потпуности задовољи очекивани ниво потражње који су учесници у тржишту навели компанији Bulgartransgaz EAD за цео период. Компанија Bulgartransgaz EAD је одлучила да не приступи следећој фази Поступка процене потражње за додатним капацитетима за ТИ Кирево/Зајечар. Сходно томе, на бугарској страни ТИ неће бити покренут никакав пројекат проширења капацитета, и неће бити спровођене техничке студије.

2.2. Опис Пројекта проширења капацитета

Техничке студије спроведене су на основу необавезујућих индикација потражње описаних у извештају о процени интересовања тржишта за додатне капацитете, а како је описано у одељку 2.1 овог документа. Техничким студијама обухваћене су неопходне техничке измене на постојећем систему и изградња нових објеката ради задовољења потражње.

Инвестициони трошкови представљају почетне процене. Поред инвестиционих трошкова, очекују се и оперативни трошкови (ОРЕХ). Годишњи трошкови дати су у наставку. Они обухватају износ свих трошкова неопходних за безбедан рад гасовода.

На ТИ Кирево/Зајечар, исказана је потреба за 14.524 GWh новог капацитета годишње.

Изградња нове мерне линије у оквиру постојеће МС 1 у близини Зајечара је једина неопходна измена постојећег система. Нова мерна линија треба да буде иста као постојеће, номиналног пречника DN450, са два мерна уређаја („плати“ и „провери“), рачунарима протока, итд. Сва остала опрема може се користити са постојеће мерне станице.

Процена инвестиција је дата у приближном износу од 1 милион евра. Годишњи ОРЕХ је приближно 0,1 милиона евра.

3. Нивои понуде за производе спојеног капацитета на ТИ

Друштво GASTRANS је дужно да понуди додатне капацитете на непрекидној основи као спојене годишње производе на период од 5 до 15 година за ТИ на коју се овај документ односи. Само непрекидни годишњи капацитетни производи у очекиваном правцу физичког протока ће бити понуђени на Улазној тачки Кирево/Зајечар. Истовремено, друштво GASTRANS планира да на годишњем нивоу понуди на уговарање капацитет на Излазним тачкама (ТИ Србија и Непостојећа ТИ на граници Републике Србије и Босне и Херцеговине, Република Српска). Биће омогућено подношење ових понуда за резервацију капацитета на Улазној тачки Кирево/Зајечар, Излазној тачки ТИ Србија и непостојећој ТИ на граници Републике Србије и Босне и Херцеговине, Република Српска.

У складу са одредбама члана 8. став 13. и члана 29. став 6. Уредбе о мрежним правилима, као и тачком 14. став 2. Решења, друштво GASTRANS предлаже да се 10% од стварно изграђених

додатних капацитета понуди као краткорочни капацитет у складу са механизмом расподеле капацитета прописаном тачком 12. став 3. Решења.

4. Предложени алтернативни механизам расподеле капацитета и његова оправданост

Друштво GASTRANS не намерава да примењује алтернативни механизам расподеле капацитета у оквиру Пројекта проширења капацитета.

Друштво GASTRANS ће понудити додатне капацитете на које се овај документ односи на годишњој аукцији као стандардне спојене капацитетне производе са алгоритмом сукцесивно растућих цена у складу са чланом 17. Уредбе о мрежним правилима, као и чланом 8. став 13. и 14. Уредбе о мрежним правилима.

5. Привремени временски оквир Пројекта проширења капацитета

Ово поглавље описује предложени временски оквир за завршетак Пројекта проширења капацитета и даје процену могућег времена потребног за реализацију новог додатног капацитета.

Јавна расправа о Пројекту проширења капацитета биће отворена до 16. марта 2024. године. Почетком маја 2024. године, друштво GASTRANS намерава да финализује и поднесе Предлог пројекта Агенцији за енергетику Републике Србије.

Ако се утврди оправданост реализације проширења капацитета, друштво GASTRANS ће на својој интернет страници објавити Пројекат проширења капацитета, као и модел уговора о приступу систему и транспорту природног гаса за додатне капацитете које Агенција за енергетику Републике Србије одобри, најкасније два (2) месеца пре објављивања аукције за годишњи Капацитетни производ на којој ће додатни капацитети бити понуђени на уговарање. У складу са предвиђеним активностима и роковима државних регулатора, очекује се да ће додатни капацитет бити понуђен на аукцији у јулу 2025. године.

6. Општа правила и услови за обавезујућу фазу

Ово поглавље описује општа правила и услове које друштво GASTRANS намерава да примени за учешће заинтересованих страна у обавезујућој фази.

Обавезујућа фаза ће бити отворена за све заинтересоване стране, укључујући оне које нису доставиле необавезујућу индикацију потражње.

Приступ транспортној услузи у оквиру транспортног система друштва GASTRANS омогућава се непристрасно и равноправно за све заинтересоване стране које испуњавају захтеве предвиђене чланом 3. Правила о раду друштва GASTRANS, као и посебне захтеве наведене у наставку овог документа.

Додатни капацитети ће бити понуђени Учесницима у минималном трајању од 5 узастопних гасних година, при чему ће најранији могући датум почетка бити датум планираног Почетка

проширеног комерцијалног рада, а најкаснији могући датум ће бити један од следећа два датума, у зависности од тога који наступи раније: (i) завршетак 15. гасне године након планираног Почетка проширеног комерцијалног рада и (ii) завршетак периода изузећа друштва GASTRANS (01.01.2041. године).

6.1. Критеријуми за учешће и регистрација

Подносиоци захтева ће морати да испуне захтеве прописане чланом 3. Правила о раду друштва GASTRANS (ПРИСТУП СИСТЕМУ) како би им био омогућен приступ систему. Подносиоци захтева који су већ регистровани неће морати да спроводе поступак регистрације.

Додатни захтеви се могу предвидети у оквиру документације за обавезујућу фазу.

Сви подносиоци захтева ће морати да друштву GASTRANS доставе гаранцију за озбиљност понуде најкасније три (3) радна дана пре дана аукције на којој ће додатни капацитети бити понуђени, у виду:

(i) неопозиве, безусловне, плативе на први позив и без протеста банкарске гаранције коју је, у складу са Једнообразним правилима за гаранције на позив 758 (URDG 758), издала банка односно финансијска институција која има дозволу за рад издату од стране Народне банке Србије и која је прихватљива за друштво GASTRANS, односно инострана банка или међународна финансијска институција која има рејтинг „BBB-“ од стране „Fitch или Standard & Poor’s“, односно „Baa3“ од стране „Moody’s“;

или

(ii) средстава у еврима или еквивалентном износу у српским динарима (по средњем курсу Народне банке Србије на дан депоновања средстава), без икаквих банкарских накнада и сличних одбитака, депонованих на посебан депозитни рачун код агента за депоновање, који је банка прихватљива за друштво GASTRANS, заједно са налозима да се таква депонована средства издају од стране агента за депоновање само по пријему писане потврде друштва GASTRANS.

Неопходно је да износ гаранције за озбиљност понуде буде најмање 100.000,00 евра.

Ради избегавања сваке сумње, подносиоци захтева нису у обавези да доставе гаранцију за озбиљност понуде уколико:

- задовољавају Критеријуме изузећа по основу рејтинга утврђене у Правилима о раду друштва Gastrans
или
- у тренутку подношења понуде имају важећи Дугорочни уговор о транспорту природног гаса са друштвом GASTRANS.

Подношењем понуде на аукцији, подносилац захтева је сагласан са следећим:

- Подношење понуде на аукцији представљаће неопозиву обавезу за склапање Уговора о транспорту природног гаса (УТПГ) са друштвом Гастранс, што зависи искључиво од успешног исхода економског теста – ЕТ;
- у случају негативног исхода ЕТ-а, друштво GASTRANS ће вратити гаранцију за озбиљност понуде (банкарску гаранцију/издати депоновани износ са депозитног рачуна) и уговором се неће додељивати никакав транспортни капацитет;
- у случају нуле односно позитивног исхода ЕТ, подносилац захтева којем се капацитет успешно додељује на основу резултата аукције склапа УТПГ (и на тај начин постаје

Испоручилац) и доставља друштву GASTRANS гаранцију за извршавање својих новчаних обавеза из тог Уговора.

- Уколико Учесник не потпише УТПГ, друштво GASTRANS ће захтевати протест гаранције за озбиљност понуде, без икакве обавезе да утврди односно образложи разлоге за такав захтев.

6.2. Садржај и процена Понуде

Аукције за додатне капацитете, подношење понуда, процена понуда и додељивање капацитета спроводиће се у складу са чланом 28. Уредбе о мрежним правилима.

6.3. Економски тест

Економски тест (тестови) вршиће се у складу са чланом 21. Уредбе о мрежним правилима.

6.4. Уговор о транспорту природног гаса („УТПГ“)

Очекује се да, у случају позитивног исхода ЕТ-а који ће резултирати реализацијом Пројекта проширења капацитета, сви учесници којима су капацитети успешно додељени у складу са резултатима аукције потпишу релевантне УТПГ.

6.5. Напредак пројекта, одсуство дозвола, одлагања расположивости транспортног капацитета

Друштво GASTRANS ће обавештавати релевантне подносиоце захтева о напретку Пројекта проширења капацитета.

Закључивањем УТПГ-а, сматраће се да је подносилац захтева сагласан да ће се, у случају да се не исходују или се одложе овлашћења, дозволе, права службености и друга релевантна права на земљиште потребна за фазу изградње пројекта, временски оквири за спровођење Пројекта проширења капацитета сходно томе сматрати продуженим, као и да друштво GASTRANS не сноси одговорност ни према једном Учеснику у вези са таквим одлагањем.

6.6. Виша сила

Одредбе које се односе на Вишу силу биће садржане у УТПГ-у.

7. Елемент IND и RP за приступ фиксне цене

Ово поглавље није применљиво на предметни Пројекат проширења капацитета.

8. Ниво обавеза корисника (f-фактор)

Ниво f-фактора одређује Агенција за енергетику Републике Србије у складу са одредбама члана 22. Уредбе о мрежним правилима.

9. Додатне индикације потражње

До датума објављивања овог документа нису примљене нове индикације потражње након истека необавезујуће фазе испитивања потражње за додатним капацитетима.

10. Смањена употреба друге неамортизоване гасне инфраструктуре

Уколико Пројекат проширења капацитета буде реализован, технички капацитет друштва GASTRANS ће се повећати, што ће довести до већег степена коришћења Гасовода. Ово поглавље, сходно томе, није релевантно за друштво GASTRANS.

11. Контакт подаци

GASTRANS D.O.O. NOVI SAD
Народног фронта 12
21000 Нови Сад
Република Србија
Руководилац Групе за комерцијалне операције

Саша Павковић
+381 66 803 3398
commercial@gastrans.rs